

Naročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 din (za inozemstvo: 210 din), za 1/2 leta 90 din, za 1/4 leta 45 din, mesečno 15 din. Tedenska izdaja za celo leto 50 din. Plača in toži se v Ljubljani.

Časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

Uredništvo: Ljubljana, Gregorčičeva ulica 23. Tel. 25-52. Uprava: Gregorčičeva ul. 27. Tel. 47-61. Rokopisov ne vračamo. — Račun pri poštni hranilnici v Ljubljani št. 11.953.

Izhaja vsak ponedeljek, sredo in petek

Liubliana, sredo 5. julija 1939

Cena posamezni številki din 1'50

Važne ugotovitve

Na kongresu Mednarodne trgovinske zbornice v Kjopenhavnu so se ob udeležbi gospodarskih strokovnjakov vseh najvažnejših kapitalističnih držav obravnavale velike spremembe gospodarstva, ki zadevajo že doslej ves svet in iz katerih je mogoče spoznati tudi glavne črte razvoja v bližnji bodočnosti. Kljub temu, da so govorniki zastopali zelo različno usmerjene države, so morali vsi priznati, da sedanji razvoj gospodarskih sistemov ne kaže nikakega ravnesja v proizvodnji in da to velja tako za totalitarne ali avtarkistične enote kakor tudi za državne svobodnega gospodarstva, v katerih se še vedno nadaljuje brezposelnost in še vedno ni sledu stalnejše konjunktore. Priznati se je moralo celo to, da dejansko sploh ni več nobenega svobodnega gospodarstva, ker vlada na zapadu že davno protekcionizem, ki je deloma zakrivil tudi sedanje napeto stanje, izraženo v političnem svetovnem zapletu. Tudi časna konjunktura v nekaterih državah in panogah proizvodnje, ki je po večini le posledica oboroževalne mrzlice, se v resnih obravnavah celotnega stanja ne more smatrati za koristno fazo razvoja. V najboljšem primeru je to zaključna faza gospodarskega razkroja sveta na nekaj samostojnih enot, ki bodo morda pozneje nekoč spet našle tudi nove stebre ravnotežja. Že nekaj let trpi od tega razkroja večina kontinentov, zastaja dvig blagostanja v svetu, niha proizvodnja, najbolj pa trpi od tega svetovna trgovina. Razumljivo je, da se v takih razmerah pojavljajo celo mnjenja, da je mednarodna trgovina obsojena na smrt ali vsaj na dolgotrajno hiranje. In vendar je mednarodna zamenjava blaga za 27 % večja kot l. 1913. in vsaj po množini dosega promet iz leta 1929.

Mednarodni kongres je analiziral predvsem glavne vzroke odmiranja trgovine in zbral mnogo konkretnih predlogov za odpravo gospodarstva. Kot eno izmed učinkovitih sredstev za premaganje krize se predlaga zmanjšanje davka na proizvodnjo, ki je gotovo dosegljivo tudi brez mednarodnih konferenc, ni pa verjetno v času vojne napetosti. Kot enako ali še bolj važno sredstvo se navaja neposredno olajšanje za nabavo deviz, katerih pomanjkanje je oviralo razmah trgovine v zadnjih letih. Kot tretje se predlaga ureditev cenovnega kreditiranja proizvodnje in trgovine. Ni dvoma, da so vsi ti trije predlogi v tesni medsebojni zvezi. Videti je celo, da jih upoštevajo državniški povsod tam, kjer je zadevna kritika najbolj upravičena, kakor dokazuje najnovejša izjava nemškega gospodarskega ministra Funka o možnostih za »še večjo« davčno razbremenitev industrije.

Vendar je za razmere malih držav morda eno najvažnejših vprašanj zlasti ureditev zunanje trgovine in za to potrebna ureditev redne nabave deviz in kreditov. Da je ta trditve v bistvu pravilna, nam potrjuje tudi glavna ugotovitev kongresa Mednarodne trgovinske zbornice, ki se nanaša na izoblikovanje več samostojnih gospodarskih enot, in sicer toliko enot, kolikor je velikih držav ali imperijev. Danes ni več dvoma,

da skrbi vsaka izmed teh enot brezkompromisno in predvsem za zaokroženje, spopolnitev in popolno zaposlitev lastnega gospodarstva. Ta smoter je bil vsa zadnja leta tudi eden glavnih vzrokov, da se je uvoz povsod do minimuma zmanjševal in da je razpadel skupen zlati okvir mednarodnega valutnega sistema.

S tem razvojem in z njegovo že visoko doseženo stopnjo so se morale končno sprijazniti tudi aktivne izvozne države in zlasti izvoznice surovin, ki zdaj v skrbah za ohranitev svoje zunanje trgovine ne postavljajo več starih zahtev uravnotežene trgovinske bilance, marveč so pričele sklepati liberalnej-

še dvostranske trgovinske pogodbe, pač v upanju, da se po končanem procesu tvorbe samostojnih gospodarstev njih tržišča ustalijo in bodo še vedno vse te države močne kupovalke najvažnejšega blaga. Računati je treba z izoblikovanimi enotami. V tej smeri so se sklepale tudi zadnje, predvsem francoske trgovinske pogodbe s totalitarnimi državami in v tej vrsti so se pričela ta teden nova pogajanja za trgovinski sporazum med Francijo in Italijo v Parizu. Gospodarska tekma med narodi bo po tolikih fazah spet prešla v normalni boj za trg, v katerem bo imela enak pomen tudi morebitna vojna. Vojna bi seveda utegnila prinesiti malim narodom

presenečenja predvsem v gospodarskem pogledu. Že zdaj pa je zanje nastala važna prirobitve položaja v tem, da morajo napeti vse sile za pravočasno utrditev svoje zunanje trgovine — preden bi mogle obtičati v kleščah nove konkurence tudi na doslej varnih trgih klirinškega sistema. Nova, znana obrestna mera za menična izvoznika posojila naše Narodne banke (3 %) je morda znamenje, da pričenjajo počasi razumeti ta položaj tudi domači centralni krogi. Vprašanje pa je, ali ne bo prišlo to spoznanje prepozno in koliko se naši odločujoči činitelji zavedajo nujne potrebe za vsestransko spopolnitev in izoblikovanje našega gospodarstva.

prošnje ali celo akcije njihovih članov. Dejansko nam že sama miselnost, ki tiči v tej tolažbi, dokazuje, da se ni v pojmovanju deviznega in ostalih gospodarskih vprašanj žal še nič spremenilo. Saj je iz odborovega pojasnila razvidno, da center priznava krivičnost dosedanjih deviznih predpisov in njih napake, da priznava tudi napake dosedanjega razdeljevanja deviz na državo in zasebno gospodarstvo, da se pa ne more otresti duha teh metod in predpisov. Gospodarske organizacije morajo zato doseči, da ne bodo edino odločujočo besedo pri celotnem deviznem vprašanju imele instance v središču, temveč tudi vsaka pokrajina zase, ker to vprašanje zadeva vse zasebno gospodarstvo in ker je z njim v zvezi še mnogo praktičnih potreb in nalog, za katerih reševanje je treba v sedanjih časih globokega razumevanja. In končno, če upoštevamo sedanje razmere v svetu, moramo reči, da bo odboru pač težko doseči večjo stalnost deviznih predpisov, če ne bo rednega stika z onimi, na katerih bo slonela devizna oskrba države, to je z izvozniki in uvozniki.

Potrebe našega gospodarstva in razdeljevanje deviz

Devizni odbor v osnovi ne kaže pravega zboljšanja

Pretekli teden ustanovljeni devizni odbor pri Narodni banki po svoji sestavi ni mogel vzbuditi med gospodarskimi krogi takoj prvi hip nikakega navdušenja niti upanja, da se bo režim dodeljevanja deviz temeljito spopolnil. Stvarno se je sicer povečal vpliv Narodne banke, ki je doslej odklanjala odgovornost za vse kričeče nerednosti, ni se pa to poslovanje še prav nič debirokratiziralo, čeprav je bilo očitno, da birokracija sedanjim naglim spremembam naših deviznih potreb ne bo nikoli dorasla. To rahlo neugodje je začutil gotovo tudi sam odbor, ki je že po prvi seji objavil svoje smernice in označil področje, pri tem pa poskušal dokazati svojo obstojno pravico.

Njegovo pojasnilo pravi v glavnem sledeče:

Doslej so se čule morda upravičene številne kritike glede sistema devizne politike Narodne banke, v kolikor je ta politika v zvezi z našo zunanjo trgovino. Prav zaradi te upravičene kritike je bil ustanovljen devizni odbor, ki ima v prvi vrsti nalogo ustaliti številne devizne ukrepe, nastale zaradi nemirne politične situacije. Devizni odbor ima nalogo izdelati načrt za pospeševanje naše zunanje trgovine z deviznimi državami. Ta načrt naj bi zagotovil, da se v bodoče ne bodo devizni predpisi tolikokrat spreminjali.

Kar pa je najvažnejše v bodočem delovanju deviznega odbora in kar smo doslej pogrešali, je koordiniranje interesov gospodarstva z devizno politiko, kar bo naloga deviznega odbora. Ni namen deviznega odbora, da bi vodil brezobzirno devizno politiko, temveč da spravi v sklad potrebo države po devizah z osnovnimi interesi naše zunanje trgovine. Devizni odbor bo zaradi tega po večini predpostavljati interese naše zunanje trgovinske politike eventualnim omejitvam. V svojem delovanju si bo devizni odbor prizadeval, da ne bo izključno birokratska ustanova. To bo tudi dokazal s tem, da bo konzultiral in pozival na konference predstavnike vseh gospodarskih organizacij, ki zastopajo naše izvoznike, uvoznike in industrije. Niti eno vprašanje ne bo načelno rešeno, dokler ne bodo v najširšem smislu konzultirani predstavniki gospodarstva, saj je

devizni odbor tudi ustanovljen z namenom, da se devizna politika v bodoče vodi v čim večji skladnosti z interesi narodnega gospodarstva.

Kritika gospodarskega tiska, na katero je naletel odbor na začetku zaradi tega, ker

v deviznem odboru ni aktivnih gospodarstvenikov, v tem trenutku ne more biti docela upravičena. Treba je počakati prvih rezultatov delovanja odbora. Gospodarski krogi so doslej kritizirali devizno poslovanje Narodne banke, ki pa ni bilo vodeno iz same Narodne banke. Tako je nastala zahteva, da se izvrši presnova vsega deviznega poslovanja. Ta zahteva je upoštevana v

Pripomnje gospodarskih korporacij

Mora se reči, da ta pojasnila novega centralnega odbora za izrečno poslovne zadeve vseh pokrajin niso potolažila nemira, ki nastane pri nas vselej, kadar se v centrali ustanovi kak nov fond, izda kakšen nov ukrep ali celo naredba. Da so pa bili naši prvi pomisleki upravičeni, nam dokazuje enak odmev iz drugih pokrajin. Kot najbolj prizadete po dosedanjih deviznih predpisih in omejitvah so se oglašile vse devizne borze v državi, ki so poslane svoje zastopnike na zagrebški sestanek. Nasproti centralističnemu reševanju deviznega vprašanja so predložile borze načrt za ustanovitev pododborov v glavnih gospodarskih središčih države. Da je ta predlog upravičen in edino pravilen, so pokazale dovolj že dosedanje skušnje pri razdeljevanju deviz in naravnost drastične krivice, ki so se dogajale slovenskim interesentom. Sam devizni odbor v še tako dobri sestavi bi še ne bil pričelljivo jamstvo, da se bo ta praksa dejansko ukinila. Še manj pa je mogoče pričakovati temeljnega zboljšanja od odbora, pri katerem se ni vsaj vidno prav nič upoštevala prizadetost vseh zapadnih pokrajin. Nasprotno je bil sestavljen odbor načelno iz že dosedaj odločujočih faktorjev oz. prestolniških ustanov in se je le nekoliko še povečal vpliv Narodne banke, kakor pravi pojasnilo. Jasno je, da povečanje

toliko, da je ustanovljen devizni odbor.

Če je bila dosedanja devizna politika na škodo interesov gospodarstva, tedaj bo delo deviznega odbora v soglasju z gospodarskimi organizacijami iz vse države pač mnogo manj škodljivo. Pri tem je postransko vprašanje, ali sodelujejo gospodarstveniki neposredno v odboru. Ustanovitev deviznega odbora z gospodarskimi predstavniki bi morda predstavljala celo slabšo rešitev. Najvažnejše je, da bo devizni odbor o vseh vprašanjih konzultiral gospodarske organizacije in če predlogov gospodarstva ne bo mogel usvojiti, bo gospodarskim organizacijam utemeljil, zakaj njih predlogov ne more upoštevati.

tega vpliva samo še ne daje prav tako nobenega jamstva za idealno funkcioniranje novih deviznih režimov. Nekoliko zboljšanja bi mogla prinesiti le praksa iz dosedanjega poslovanja in mnogih preslabih skušenj, če bi jih seveda vestno upoštevali.

Nujno bi bilo torej treba zahtevati predvsem to, da se bo že z novim odborom devizni režim decentraliziral, da dobe pokrajine same večji vpliv na devizno gospodarstvo. Pri tem se zdi še najbližja tista rešitev, ki so jo predložile zdaj borze in le čudno je, zakaj se niso borze o tem že prej konzultirale, če naj verjamemo, da se bo pri novem odboru res upoštevalo stališče praktičnega gospodarstva. Za sedanje razmere res ne vidimo drugega izhoda ko boljše uveljavljanje pokrajinskih potreb, posebno še s stališča pravičnosti, ki zahteva, da velja tu vsaj temeljna enakopravnost, to je, da dobe devize tudi tisti, ki jih državi priskrbujejo. V praksi je gotovo treba poznati razmere zelo natančno, če naj se pravilno in naglo odloča v konkretnih primerih.

Očitno je, da bi svoje razmere najboljše poznali gospodarski delavci na terenu in zato nikakor ne zadostuje tudi zagotovilo, da se bodo gospodarske organizacije samo zaslisevale in da se jim bodo neugodne odločbe obrazložile, s čimer bo tudi konec marsikater

Zasedanje davčnega odbora za trgovski odsek v Ljubljani

Združenje trgovcev obvešča prizadete davkoplačevalce, ki so bili obveščeni o novi oceni čistega dohodka za leto 1939, da je določen sledeči razpored sprejemanja pri članih davčnega odbora:

Clane, ki pridejo pred davčni odbor dne 10. t. m., bo sprejemal v pisarni združenja član davčnega odbora Stane Vidmar v petek dne 7. t. m. od 11. do 12. ure.

One, ki pridejo pred davčni odbor dne 11. t. m., bo sprejemal v pisarni združenja član davčnega odbora Franjo Novak v soboto dne 8. t. m. od 11. do 12. ure.

One, ki pridejo pred davčni odbor dne 12. t. m., bo sprejemal član davčnega odbora Anton Verbič v pisarni združenja od 11. do 12. ure v torek dne 11. t. m.

One, ki pridejo dne 13. t. m. pred davčni odbor, bo sprejemal v ponedeljek dne 11. t. m. v pisarni združenja od 11. do 12. ure član davčnega odbora Florjančič Stanko.

Prijave za VIII. Mariborski teden

Vsi razstavljalci, trgovci in prodajalci, ki se nameravajo udeležiti letošnjega VIII. Mariborskega tedna v času od 5. do 13. avgusta, se naprošajo, da vložijo svoje prijave najkasneje do 10. julija 1939. na naslov Združenja trgovcev v Mariboru ali na naslov »Mariborski teden«, Maribor, Trg svobode-Grad. Istotam dobijo interesenti vse podrobnejše informacije in navodila vsak dan med 15. in 18. uro popoldne. Poznejše prijave za udeležbo na VIII. Mariborskem tednu se ne bodo mogle upoštevati.

Zaključni izpiti na enoletnem trg. tečaju »Hermes« v Mariboru

Pisмени zaključni izpiti na tem tečaju so se vršili od 15. do 17. ustni pa od 26. do 28. junija. — Predsedoval je ravnatelj drž. trg. akademije g. Peter Modic. Prisostvovali pa so ustnim izpitom tudi člani Slovenskega trg. društva v

Mariboru, pod čigar okriljem je enoletni trgovski tečaj »Hermes«. Uspeh izpitov je bil prav zadovoljiv, kar je dokaz, s kakšnim zanimanjem so se učenci posvetili študiju na našem tečaju. Od 51 učenecv in učenk je bilo 9 oproščenih usnega izpita. Izpit so napravili sledeče učenke in učenci: Alt Ana, Amon Herta, Andrejek Aladar, Bezek Olga, Bidovec Alojzij, Cedar Matilda, Copič Iv., Čerič Angela, Ferleš Pavlina (odlika), Glazer Ivanka (odlika), Golob Marija, Gregorc Bogomira (odlika), Gornjak Kunigunda, Hochwald Emilija, Kašpar Draga, Kebrič Franc, Kikelj Cvetka (odlika), Knez Angela, Kobale Hilda, Kocmut Helena, Kolarič Teodora, Koradžija Marjeta (odlika), Kováčec Vekoslava, Križan Milka (odlika), Lakner Viljem, Lešnik Joško, Lipnik Danilo, Logar Frančiška, Marinič Janko (odlika), Muštek Elfrida, Obreza Silvija, Pačnik Nada, Pavešič Marija, Petak Rudolf, Poljanec Katarina, Poljanšek Miloš, Prattes Frančiška, Pšunder Terezija, Skaza Vlada (odlika), Soršak Viktorija, Strelec Alojzija, Šebenik Vera, Šuen Zora, Šuler Zlata (odlika), Šuster Marjeta, Tušak Alojzija, Vilfan Marija.

Letos nismo mogli sprejeti več učenecv in učenk zaradi pomanjkanja prostora. Morali smo tako odkloniti nad 15 prijavljenecv, zato opozarjamo naj se za prihodnje leto čimprej informirajo o pogojih za sprejem v tečaj »Hermes«. Informacije se dobe dnevno od 10. do 11. ure na Drž. trg. akademiji v Mariboru. Prospekti se dobe pri ravnateljsvu tečaja. Dajemo pa tudi pismena obvestila.

Češka avto-proizvodnja vztraja

Domača prodaja avtomobilov na Češkem in Moravskem je po tolikih splošnih spremembah morala nujno nazadovati, je pa samo za 25 do 30% manjša, kar odpada skoraj sorazmerno na proizvodnjo Sudetske pokrajine (Koprivnica). To ne kaže velike oslabilve, promet se pa celoboljšuje v zadnjem času. V prvem četrtletju se je v protektoratu prodalo 2257 novih avtomobilov proti 2870 v isti lanskoli dobi. Na sudetskem ozemlju konkurirajo češke tovarne rajhovski s hitrejšo dobavo. Še bolj bi mogle tekmovati, če ne bi same bile preveč zaposlene. Termin za dobavo potniških voz se je tudi pri njih podaljšal že na več tednov, za tovarne na cele mesece. Ta naraščajo zaradi tega, ker je odpravljena prepoved preobtežitve cest.

V inozemstvu so češka avtovozila imela pri nas kakor lani največ uspeha. Naša država je kupila češki patent 25 tonskega voza, a ga še ni pričela izdelovati. Svojo postojanko drže češke tovarne tudi na ostalih zunanjih trgih in imajo dosti naročil. Tipizacija voz se bo izvedla šele hkrati kot v Nemčiji in ne bo toliko škodila prodaji.

Konkurzi - poravnave

Razglašen je konkurz o premoženju lekarnarja Mondini Bronislava v Slovenski Bistrici. Konkurni sodnik dr. Muhič, upravnik mase odvetnik dr. Žnideršič. Prvi zbor upnikov dne 7. julija ob 9., oglasitveni rok do 25. avgusta, ugotovitveni narok dne 9. septembra ob 9.

Razglašen je konkurz Odorika Bergodaca, lastnika tvrdke Beko, trgovine z električnim blagom v Ljubljani. Sodnik dr. Kotnik, upravitelj dr. Josip Ažman, odvetnik. Prvi zbor upnikov je določen na dan 10. julija ob 9. uri, oglasitveni rok do 1. avgusta, ugotovitveni na dan 10. avgusta ob devetih pri okrožnem sodišču soba št. 134.

Končan je poravnalni postopek Gregorč Dragota ml. v Toplicah pri Straži.

Dr. Henrik Steska:

Strokovno šolstvo v Italiji

(Konec.)

Visokošolski študij, ki je vrh vsega šolstva, ima dvojen značaj, namenjen je na eni strani strokovni izobrazbi na najstrožji znanstveni podlagi, a na drugi strani služijo visoke šole znanstvenemu raziskavanju. V tem smislu tudi nova »Carta della scuola« določa, da ima italijanska univerza ob visoki politični in moralni odgovornosti skrbeti za napredek vede in negovati ono znanstveno kulturo, ki je potrebna za opravljanje višje javne službe in višjih poklicev. Italijanska univerza obsega eno ali po navadi več fakultet. So to te-le fakultete:

1. za pravoznanstvo, za politične vede in za gospodarstvo in trgovino,
2. za historične vede (lettere) in čisto filozofijo ter za pedagogiko (magistero),
3. za medicino in kirurgijo in za veterinarsko medicino,
4. za matematične in prirodoslovne vede pa za statistične, demografske in aktuarske (zavarovalnotehnične) vede,
5. za farmacijo,
6. za inženirstvo (civilno, industrijsko in ladijsko inženirstvo), za rudarsko inženirstvo in za industrijsko kemijo,
7. za arhitekturo in končno
8. za zemljedelstvo (agraria).

Študij na visokih šolah traja 4 do 6 let.

Ne le iz liceja, marveč tudi iz višjih strokovnih šol (iz učiteljskih, iz tehničnih komercialnih in iz profesionalnih institutov) je možen vstop na univerze, a seveda z nekimi omejitvami. Celo absolventi klasičnega liceja se smejo brez dopolnilnega izpita posvetiti le študiju historičnih ved in filozofije, pravoznanstva in političnih ved, absolventi znanstvenega liceja sploh ne morejo vstopiti na fakulteto za historične vede in filozofijo, a na fakulteto za pravoznanstvo, za politične vede in za gospodarstvo in trgovino pa le z dopolnilnim izpitom, pač pa brez omejitve na ostale fakultete. Iz tehničnega komercialnega instituta je dovoljen fakultetski študij gospodarstva in trgovine, dalje statističnih in zavarovalno-tehničnih ved, potem študij političnih ved, toda za nazadnje imenovano stroko šele po opravljenem dodatnem izpitu. Absolventi raznih vrst profesionalnih institutov smejo po preteku petih let po dovršitvi srednje šole (scuola media), potem ko so dopolnilne izpite opravili, se vpisati na onih fakultetah in za one stroke, ki so v neki ožji zvezi z dotedanjim študijem v profesionalnem institutu. Učenci, ki so n. pr. posejali profesionalni institut obrtno-industrijskega tipa, se po izpolnitvi preje omenjenih pogojev morejo poprijeti študija industrijskega inženirstva, rudarskega inženirstva ali pa industrijske kemije na inženirski fakulteti kakor tudi študija kemije na fakulteti za matematične in prirodoslovne vede.

Ustroj šolstva za umetnosti se dokaj razlikuje od onega za ostalo strokovno izobrazbo. Pri drugih strokah se je ozirati pretežno na kvantitativne razlike obče nadarjenosti učenecv in na posebno, z daljšim vežbanjem priučljivo tehnično spretnost, pri šolah, namenjenih sistematskemu pouku raznoterih umetniških tehnik po načelih čiste umetnosti pa je v prvem redu upoštevati posebno prirojeno nadarjenost za poedine vrste umetniškega udejstvovanja. Zbog tega mora biti možen tudi prehod od nižjih umetniških šol na srednje in od teh na višje in končno tudi še na visoke šole za umetnost.

Učenec, ki se hoče posvetiti likovnim umetnostim (arti figurative), more že v starosti 11 let po

dovršitvi obče vzgojne delovne šole vstopiti v triletni začetni umetniški tečaj (corso di avviamento all'arte) ali v petletno umetniško šolo (scuola d'arte) ali pa kar v osemletni umetniški institut (istituto d'arte), toda po položiti dopolnilnih izpitov je dovoljen tudi prestop iz začetnega umetniškega tečaja v višji letnik umetniške šole in od te v višji letnik umetniškega instituta. Začetni umetniški tečaj podaja prve osnove likovne umetnosti, umetniška šola seznanja gojence s tehnikami umetniške spretnosti, umetniški institut pa vzgaja mojstre umetnosti. Umetnik, ki je dovršil umetniški institut, more svoj študij tudi še nadaljevati in sicer v dveletnem učiteljskem tečaju za risanje in dekorativno umetnost (corso di magistero per il disegno e l'arte applicata) ali v akademiji lepih umetnosti (Accademia di Belle arti) s štirimi letniki. Tečaj usposablja za poučevanje dotičnih strok, a akademija, v katero se po opravljenem sprejemnem izpitu sprejemajo le gojenci posebne nadarjenosti za slikarstvo in kiparstvo, skrbi za popolnejšo tehnično in duhovno izobraževanje v teh dveh panogah likovne umetnosti.

Učenci, ki so dovršili nižjo srednjo šolo in dokažejo svojo nadarjenost s sprejemnim izpitom, morejo vstopiti v umetniški licej (liceo artistico). Pouk traja pet let ter se pripravljajo učenci za nadaljevanje svojega študija na zgoraj omenjenem učiteljskem tečaju za risanje ali pa po opravljenih dopolnilnih izpitih za vstop v fakulteto za arhitekturo.

Za glasbeno izobraževanje delovni šoli odrasle mladine, za vzgajanje orkestralnih godbenikov

in glasbenih učiteljev se vzdržuje glasbeni konservatorij (Conservatorio di musica) s 6 do 10 letniki.

Triletna akademija dramske umetnosti (Accademia d'arte drammatica) je namenjena izobraževanju igralcev in režiserjev v narodnem gledališču.

Upošteva se posebne socialne naloge žen v fašističnem življenju predvidevajo novi predpisi posebne ženske šolske zavode, ki duhovno pripravljajo mladenke za vodstvo domačega gospodinjstva in jih usposablja za pouk v materskih šolah. So to ženska srednja šola s tremi letniki (scuola media femminile) in dveletno žensko učiteljsko (magistero femminile).

Najsi država ali občine ali javnopravna telesa ali privatniki vzdržujejo razne vrste šol, duh, ki preveva ves pouk od najnižjih do najvišjih šol je po vsej Italiji isti. Po fašističnem pojmovanju je država nekaj absolutnega, a poedinci in raznotere teritorialne in personalne skupine na državnem ozemlju se morajo v polni meri podvreči neomejeni državni avtoriteti, a zlasti javnopravne edinice so pod tako trajnim in strogim nadzorom in gospodstvom države, da so postale kar izraziti državni organi. Državna ureditev jim ne prizna nobenega svobodnega kroga, kjer bi po svoji volji ne oziraje se na smeri, ki jih zastopa državno vodstvo, mogle se izživeti. To centralistično naziranje pa vendar ne izključuje, da bi notranja ureditev šol in metode pouka ne upoštevale razlik mestnega in kmeškega življenja sploh in posebnih potreb poedinih krajev in večjih gospodarskih središč.

Kritika uredbe o elektrifikaciji

Sedanji načrt ni v skladu z obrtnim zakonom

Napredek elektrifikacije se je v Jugoslaviji zastavil precej nepričakovano. Ne samo, da ni bilo pravega načrta in dovolj kapitala za ustanovitev močnih zasebnih podjetij, temveč je bilo večsi nemožice izvesti elektrifikacijo že zaradi njene popolne odvisnosti od dobre volje posameznikov kot lastnikov zemljišč, koder naj bi se napeljale naprave. Manjkali so predpisi za ureditev služnosti in za razlaščevanje potrebnih zemljišč. Dostikrat je ta vrzel zakonodaje kriva, da se postavljajo vodi ob cestah in v velikih ovinkih.

Da bi se taka in ostala vprašanja uredila, je izšlo že več predlogov in tudi nekaj važnih določb v finančnem zakonu lanskega leta. Kmalu pa se je videlo, da je nujna moderna uredba o tem področju, ki naj sloni na obrtni zakonodaji, predvsem pa pospeši samo elektrifikacijo. Žal, da načrt za uredbo, o katerem smo že poročali, ni rešil vprašanja služnosti in ne daje dosti upanja na pravilno rešitev poglavitnih vprašanj.

Predvsem se v gospodarskem tisku odklanja etatična težnja uredbe. Velike prednosti bi imele pri dovolitvah država in samouprave, medtem ko bi zasebna zasebna podjetja po preteku koncesijske dobe prešla v javno last. O odškodnini bi odločal ban, o čemer pa ni natančnih določb in bi morala biti doba dosti daljša, če naj se cene toka ne zvišajo oziroma sploh še omogoči konkurenca. Računati je pač treba z odpisom glavnice in še potem bo posel za zasebni kapital le malo privlačen, kar bo škodilo načrtu hitre elektrifikacije. Premalo je poleg tega

poskrbljeno za odjem toka in upoštevana niso dovolj podjetja z lastnim tokom.

Glede starih predpisov je žal uredba premalo jasna in glede obremenitve ter dajatev za novi fond oz. razne takse neugodna. Te napake so tem večje, ker bo cena toka določalo upravno oblastvo lahko brez ozira na večje ali na manjše investicije. Zavarovati bi se morale vsaj dosedanjim podjetjem vse pridobljene pravice po načelih obrtnega zakona, s katerim se bo uredba morala spraviti v sklad.

Nekatere ocene načrta naglašajo tudi, da bi se moralo pospešiti zidanje vodnih central, ker morajo biti za naše gospodarstvo glavni vir energije predvsem reke. To moč cenijo na približno tri in pol milijona KS pri najnižji vodi in do devet milijonov pri srednji. Ker imamo pa tudi velike zaloge premoga, bi mogli z liberalnejšo uredbo prav kmalu izvesti širokopotezno elektrifikacijo.

Politične vesti

Predsednik vlade Dragiša Cvetković ostane še nadalje na Bledu, kjer je včeraj sprejel francoskega poslanika.

Bolgarski predsednik vlade Kjoselvanov se je na poti v Berlin ustavil z gospo v Beogradu, kjer ga je sprejel naš zunanji minister dr. Cincar-Marković in ga nato spremljal do Sremske Mitrovice.

Papež je odložil svoj odhod na počitnice v Castel Gandolfo.

Molotov je izročil zastopnikom Anglije in Francije v Moskvi odgovor sovjetske vlade na zadnje predloge. Hkrati je Rusija postavila nove predloge Turčiji glede Dardanel.

Ruski londanski krogi so dali izjavo, da so bili novi angleški predlogi v Moskvi simpatično sprejeti in da je naraslo upanje na sklenitev pakta.

V Tokio je dobil angleški poslanik nova navodila zaradi posrbitve blokade v Tlencinu. Tudi v Cing-tavu in drugod se je namreč pričela japonska gonja proti Angležem, kar se razlaga kot posledica japonskih neuspehov na frontah.

Angleški kralj je po prejemu ruske note sprejel v svoji palači predsednika vlade, da mu poroča o raznih posvetovanjih s poslankoma v Varšavi Cannardom in v Berlinu Hendersonom. Nato je sprejel tudi Cannarda.

Egiptska vlada je sporočila Turčiji svojo odločitev, da utrdi Sueški prekop in ji ponudila sodelovanje pri gradnji moderne sueške ceste.

Minister za dominione Inskip pravi, da britanska vlada ne bo storila glede oddaje kolonij ničesar proti volji ljudstva in parlamenta.

Po Daladierovem nedeljskem govoru se je položaj tako zaostрил — da se približujemo svetovnemu požaru, o čemer si ne delajo ne v Rimu ne v Berlinu nikakih iluzij.

Nizozemska kraljica je sprejela mandatara za sestavo vlade Collijna, kateremu pa še ni uspelo doseči sporazum.

Nizozemska vlada je objavila uradno izjavo, da želi ostati v sedanjih sporih popolnoma nevtralna.

Zaradi oboroževanja Gdanska bo Poljska vložila posebno noto z odločnim, ultimativnim protestom. Noto je bila sestavljena po sestanku poljskega predstavnika v Gdansk u Hodackega z maršalom Rydz-Smiglym in zun. ministrom Beckom.

Anglija je posredovala pri poljski vladi, da ta pristane na obisk nemške krizarke »Königsberg« v pristanišču Gdanska.

Poslaniki Poljske v Londonu in Parizu ter varšavski poslaniki zaveznic so potovali domov, da poročajo svojim vladam o pripravljenosti glede gdanskega spora, če bi prišlo do presenečenja.

Francoski varšavski poslanik Noël je dospel v Pariz in takoj poročal Bonnetu o novih spremembah na vzhodu Evrope.

Nemški poslanik v Varšavi von Moltke je obiskal zunanje ministristvo, kar je vzbudilo precej zanimanja.

Nemški vodja v Gdansk u Forster je v svojem govoru po kongresu stranke v Tigenhofu ostro napadel zapadne velesile, ker nočejo več priznati narodnega načela, in dejal, da zavisi evropski mir samo še od gdanskega senata.

»Times« je opustil svoje staro posebno stališče in v posebnem članku naglašja, da je Nemčiji Gdansk enaka stopnica za uničenje Poljske, kakor so bili Sudeti le priprava za udarec na Češkoslovaško. Po Halifaxovem govoru pa stoji vsa Anglija pripravljena na strani Poljske.

S posebno noto namerava londonska vlada skupno s pariško vlado še enkrat opozoriti Hitlerja, da njegovi politični in vojaški svetovalci podcenjujejo fronto miru.

Poljska bi v potrebi dobila nalog Društva narodov, da zasede Gdansk, tako so izjavili v Ženevi, vendar zapadne sile niso za predlog, da se ne bi mogel zlorabiti v prid nemški okupaciji Gdanska.

Nemški listi pišejo, da oborožitev Gdanska nima drugega namena ko ojačiti policijo za varnost prebivalstva, ker ni misliti, da bi to mesto napadlo Poljsko.

V Nemčiji so za julij in avgust prepovedana vsa zborovanja vladne stranke, podobno kakor v lanskoli krizi zaradi Sudetske pokrajine.

Kako si razlagajo v Nemčiji bližnje dogodke v zvezi z gdanskim sporom, pojasnjuje ugleden francoski poslanec v nedavnem govoru po pariškem radiu. Odločilni krogi prepričujejo ljudi, da bo sicer Francija pomagala Poljski, a se bo morala ustaviti na zapadnih utrdbah in medtem bo dovolj časa za zmago nad Poljaki. Anglija da ne poseže v boj, ker je v zvezi z Italijo. Vendar, pravi predavatelj, je to bajka, ki utegne zavesti Nemce v zmoto s hujšimi posledicami kot l. 1918.

Za Slovaško so v skrbih v vseh prestolnicah, ker je njen razkroj že tako očiten, da je pričakovati velikih sprememb. Ljudstvo je vedno bolj za spojitve s Poljsko ali vsaj za sodelovanje.

Tri mongolske divizije so prodrele pri jezeru Buiru v Mandžurijo, kjer se že dva tedna nadaljuje velika bitka. Javlja se pa že močna protiofenziva, ki je uspela in so Japonci ujeli 20 tankov.

Pri volitvah na Finskem je izgubila fašistična nacionalna stranka 7 mandatov. Socialisti so dobili 85 poslancev.

Svetovno razstavo v New Yorku je doslej obiskalo nad 11 milijonov ljudi, od teh si je 5 milijonov že ogledalo angleški paviljon.

Denarstvo

Srebro in zlato

V nasprotju s poročilom, da je ameriški senat podaljšal Rooseveltovo pooblastilo za nadaljnje razvrednotenje dolarja, je senat zadal predsedniku hud udarec. Iz konservativnih republikancev, demokratov in zastopnikov »srebrnih«¹ držav sestavljena večina je odklonila predsedniku nadaljnjo pooblastitev, kar je tega zelo razburilo.

Sunek srebrnih senatorjev pa ni šel preko neke politične meje, ker je še vedno ostala predsedniku neokrnjena pooblastitev iz l. 1934., da sme določati ceno zlata in ga v neomejenih množinah nakupovati, kar v praksi lahko pomeni občutno spremembo dolarjeve vrednosti.

Zlate rezerve švicarske banke znašajo 2471 milijonov frankov, devizne 271 milijonov. Obtok bankovcev je narasel za 55 na 1729 milijonov, zlato kritje znaša 85-93%.

Državni dolgovi Zedinjenih ameriških držav so konec polletja dosegli rekord 40'38 milijarde dolarjev. Proračunski primanjkljaj znaša 3580 milijonov (leta 1935/36. je bil 4953 mil. dolarjev). Prihodnje leto se pričakuje primanjkljaj 3700 milijonov dolarjev.

Ameriški izenačevalni valutni fond v višini 2 milijard je zaradi izteka pooblastila ukinjen.

Praski banki Zivnostenska in Češka banka sta se po sklepu izrednega občnega zbora združili tako, da velja ena delnica prve v nom. vrednosti 200 K za eno Češke banke nom. 400 K. Glavnica Zivnostenske banke se s tem zviša za 25 na 265 mil. kron.

Zlate rezerve japonske banke so po ameriških poročilih že tako izrabljene, da ne dosegajo več niti 100 milijonov dolarjev. Izvozila je že za 400 milijonov dolarjev zlata, narodna zbirka dragotin pa ne bo dala več ko 5 milijonov.

Dva sistema

Tajnik ameriške vlade Fr. Sare je te dni v radijskem govoru naglasil, da na svetu ni dovolj prostora za sistem zaprtega gospodarstva in sistem svobodne zamenjave blaga. Zmagati mora eden ali drugi sistem. Približujemo se odločilnemu spopadu, ki je borba za osebno svobodo proti nasilnemu zaprtju. Zedinjene države ne odklanjajo gospodarskega sodelovanja z državami drugih gospodarskih redov in si ne žele gospodarske vojne z njimi, ne bodo se pa odrekle svojim tradicionalnim načelom in ne sprejemajo režima gospodarske avtarije.

Evropski izvoz premoga

Prodaja premoga je eden glavnih znakov evropske industrijske delavnosti in zdaj tudi gospodarske tekme. Tako je n. pr. značilen letos padec izvoza nemškega premoga. V dobi prvega četrtletja se je zmanjšal izvoz premoga sledeče (v tisočih ton):

	1938	1939
Anglija	11.507	10.864
Nemčija	8.248	6.187
Poljska	2.645	3.680
Nizozemska	898	920
Francija	180	265
Belgija	851	1.116

Pri Poljski je že všteti izvoz 876.000 ton iz karvinskih rogov bivše CSR. Skupno je ostala proizvodnja premoga v navedenih šestih deželah približno ista ko lani. Večje uvozne omejitve pa so bile uvedene v Franciji in Belgiji, kar je zadelo zlasti Nemčijo. Francija je sama uvozila za 1 in 1/4 milijona ton premoga manj ko lani (25,4%), Belgija 296.000 ton ali za 23,2%, Italija za 374.000 ton ali 12,5%. Padec nemškega premogovnega izvoza, skupno nad 2,11 milijona ton, se deli takole: v Francijo 72.000 ton manj, v Italijo 422 tisoč, v Nizozemsko in Belgijo za 401 tisoč ton manj. Nizozemska pa je splošno uvozila letos nekaj več in enako Nemčija, obe skupaj nekako za 155 tisoč ton več ko lani.

TEDEN NA LJUBLJANSKI BORZI

POSEBNO POROČILO „TRGOVSKEGA LISTA“

Devizno tržišče

Skupni devizni promet v juniju 1939. je znašal **din 55.619.318'71** in je presegel za celih 21 milijonov dinarjev skupni devizni promet v maju t. l., a celo za 30 in pol milijona dinarjev promet v juniju 1938, ter je celo za štiri milijone dinarjev večji kot devizni promet v decembru 1938., ki je bil obenem najvišji doseženi mesečni devizni promet v lanskem letu.

Gros zaključkov tvorita kot običajno devizi Berlin (36'88 milijona din.) in London 14,55 milij. din.), dočim odpade na vse ostale devize razmeroma neznaten del, t. j. na devize Curih, Amsterdam, New York, Praga in Trst le približno štiri milijone dinarjev.

V prvi polovici letošnjega leta je dosegel devizni promet že znatno vsoto **din 258,2 milijona**, nasproti 178,1 milij. din v prvem polletju 1938., kar pomeni, da je letošnji devizni promet presegel skupne devizne zaključke v istem času lani za 82,1 milij. dinarjev.

Efektno tržišče

Tendenca za državne vrednostne papirje je še vedno nespremenjena stalna, oziroma trdna. Promet je bil zelo slab, in sicer je bila zaključena le vojna škoda dne 9. junija t. l. po tečaju din 465'—, a dne 22. junija pa po tečaju din 463'— v skupnem nominalnem znesku 103.000'— dinarjev.

Notice državnih vrednot so sicer malenkostno oscilirale, vendar niso tekom junija pokazale posebnih tečajnih dvigov ali padcev. Vojna škoda je n. pr. beležila 1. junija t. l. 463'— (za denar) in 466'50 (za blago), zadnjega, torej 30. junija t. l. pa din 466'50 v povpraševanju, a din 468'— v ponudbi. V privatnih efektih sploh ni bilo prometa. Delnice Narodne banke so notirale večinoma na bazi din 7.400'— za denar in din 7.500 za blago, a najvišje dne 21. junija 1939., t. j. din 7.500'— v povpraševanju ter din 7.600'— v ponudbi. Delnice Trboveljske premogovne družbe so beležile dosledno s padajočo tendenco, t. j. od začetka junija t. l. dalje (1. junija 1939. din 185'— denar, a din 190 blago) v počasnem in neznatnem popuscanju tečajev do 27. junija, ko je ta efekt notiral najnižje, in sicer din 170'— v povpraševanju ter din 175'— v ponudbi; koncem junija se je ta papir nekoliko popravil in tečajno zboljšal ter beležil din 173'50 za denar, a din 176 za blago. V juliju t. l. kaže ta efekt zopet tendenco zboljšavanja tečaja, ter je 4. t. m. beležil že din 174'— oziroma 178'— in bil zaključen na bazi din 176'—.

Blagovno tržišče

Les: Tendence je še vedno nespremenjeno mlačna, promet zelo zadovoljiv, saj je dosegel 76 vagonov v skupni vrednosti blizu din 1.000.000'—. Zaključeno je bilo pretežno eksportno blago, predvsem hrastove frize, plohi, pa tudi smrekove in jelove deske ter bukovno rezano blago. Največ prodanega blaga je dobavljeno nemškimi tvrdkam, znatno manj italijanskim, najmanj pa angleškim; kajti izvoz je nekoliko oživel v Nemčijo, ker so nedavno dobile večje nemške uvozne tvrdke znatnejša devizna dovoljenja za uvoz lesa in drugega blaga. V Italijo sicer tudi izvažamo čim dalje več lesa, pač zbog tega, ker je bilo na novo izdano nekaj več uvoznih licenc, toda želeli je, da se naša lesna kupčija z italijanskimi uvozniki le še bolj poveča. Cene za blago, ki ga kupuje Italija, so še dokaj zadovoljive, nasprotno pa nudi tudi Nemčija še vedno zelo nizke cene za naš les, da je res že

kar sila težko dobavljati nemškim interesentom pod tako strogimi in neugodnimi pogoji.

Na domačem tržišču so cene večidel nespremenjene trdne, povpraševanja pa skorajda nekoliko manjša, kot običajno v tem sezonskem času. Išče se večinoma staveni les, t. j. tesano blago in deske smreka-jelka v III. in IV. kvaliteti, razen tega pa tudi prvovrstna hrastovina in bukovina ter lipovi, brestovi, javorjevi, jesenovi in orehovi plohi I/II. kakovosti. V drvah vlada zastoj, pač pa je nekaj več interesa za oglje, ki ima še vedno dobro ceno, ker ga v čim dalje večjih količinah kupuje domača industrija za svoje obrate.

Žito

Tendence je ves čas trdna, promet pa neznaten. Cene rži, ovsa in ajdi so ostale nespremenjene, medtem ko se je ječmen pocenil tekom junija za din 10'— pri 100 kilogramih, a nasprotno podražila koruza za din 21'50, pšenica bačke provenienca za din 10'—, banatske provenienca pa za din 7'50 pri 100 kg. Mlevski izdelki so notirali tudi brez večjih sprememb, tako predvsem pšenični otrobi, dočim se je moka vseh vrst podražila za din 5'— pri 100 kg.

Za novo pšenico je Prizad (Privilegirana družba za izvoz poljskih pridelkov) s 1. julijem 1939. določil naslednje odkupne cene:

Blago franko vlačilec (šlep):

	din
Tisa I (od severne meje do Čuruga) 80 kg, 20%	165'—
Tisa II (od Zablja do izliva Tise) 79/80 kg, 20%	164'—
Begej 79/80 kg, 20%	163'—
Tisa Kanal (od Kuče do Bač. Gradišta) 80 kg, 20%	162'—
Donava kanal (od Crvenke do Bezdana) 78/79 kg, 20%	159'—
Kanal kralja Aleksandra 78/79 kg, 20%	159'—
Donava, Bačka, Banat in Baranja 78/79 kg, 20%	162'—
Donava, Srem in Drava (Slavonija) 78 kg, 20%	158'—
Donava Srbija 77/78 kg, 20%	156'—
Sava (Srbija, Srem, Bosna) 77/78 kg, 20%	155'—

Blago franko vagon:

	din
Gornja Bačka in Gornji Banat 80 kg, 20%	159'—
Ostala Bačka, Banat in Baranja 78/79 kg, 20%	157'—
Srem in Slavonija 78 kg, 20%	152'—
Srbija, glavna proga 77/78 kg, 30%	149'—
Srbija, ozka proga 77/78 kg, 30%	149'—
Južna Srbija, pariteta Skoplje 77/78 kg, 30%	149'—

Pogled na našo trgovino z Nemčijo

Perspektive bodoče trgovinske politike

»Jugoslovanski Kurir«¹ je pred tremi dnevi objavil prevod iz glasila francoske industrije, ki bi moral poučno vplivati na naše bodoče trgovinske politike in ga zato tudi mi nudimo v skoraj celotnem besedilu.

List »La journée industrielle«² piše:

Znano je, da je v nemški politiki Srednja in Vzhodna Evropa po »naravi in previdnosti«³ določena, da dopolnjuje Reich. Ta je glava, ki vodi in inženir, ki organizira. Tako ima slavna nemška avtarija za posledico gospodarsko izkoriščanje sredstev vzhoda. Ta dejstva so splošno znana in se posebno reliefno kažejo v osvetlitvah trgovinskih statistik. Njih številke nam dokazujejo, da Nemčija sistematično uresničuje načrt, ki je dosti važnejši kot vse parade. Posebno poučne so v tem pogledu številke jugoslovanske zunanje trgovine.

Lansko leto je Jugoslavija izvozila v Nemčijo blaga v vrednosti 1.818.864.000 dinarjev ali 38% vsega svojega izvoza. Uvozila pa je iz nje istočasno za 1.618.065.000 din ali 32,5% vsega uvoza. V Francijo je dosegel to leto njen izvoz 75 milijonov din ali 1,49%, uvoz iz Francije 141.798.000 din ali 2,85% vsega uvoza.

Najvidnejše je pri tem vztrajno zviševanje jugoslovanskega prometa z Nemčijo. Od l. 1935. se je uvoz iz Nemčije dvignil s 598 milijonov na 1.694 milijonov v letu 1937. Izvoz pa je v teh treh letih narasel od 751 na 1.361 milijonov din. Reich je zasenčil vse ostale države. Simptomatičen je primer Italije. Ta je l. 1932. stala kot jugoslovanski kupec na prvem mestu s 23% izvoza iz Jugoslavije in na tretjem mestu kot dobavitelj s 13%. Letos je pa kljub prisrčnim političnim odnosom izvozila Jugoslavija v Italijo vsega le 6,4% in uvozila za 9%. Ves jugoslovanski promet raste, od 3055 milijonov izvoza in 2.859

milijonov din uvoza l. 1932. na 5.047 oz. 4.975 milijonov dinarjev v l. 1938.

Lahko si predstavimo, koliko povečuje nemška udeležba v teh številkah vpliv Nemčije na jugoslovansko politiko. Dane so že tudi prognoze za tekoče leto. Prišteti je treba namreč še promet z bivšo Avstrijo in s Češkoslovaško, ki je znašal v izvozu 398 milijonov na Češko in 305 v Avstrijo, v uvozu pa iz CSR 530 in iz Avstrije 342 milijonov. Za pravilno oceno se morajo ti pristni odnosi pogledati v duhu nemške trgovine. Če prodaja Jugoslavija blago v države prostih deviz, dobi devize; iz Reicha dobiva samo marke, dinarje ali pa v zameno nemško blago. To je sistem zaprtega kroga. Če v primeru katerega recimo resnega dogodka Jugoslavija zaželi braniti svojo zlato rezervo, bo morala vsa država obsloneti samo na stikih s totalitarnimi državami. Jasno je, koliko ti stiki veljajo. Z druge strani pa industrializacija Jugoslavije, ta stalni cilj številnih vlad v Beogradu, na prvi pogled najbolje uspeva pod politiko kliringa, kateri ji omogoča zameno nemških strojev za jugoslovansko pšenico in sadje. Delovanje teh strojev pa postane odvisno od Nemčije v sistem hipu, ko bo ona glavni dobavitelj. Kajti Reich pozna predvsem svojo korist, in ta je: da mu Vzhodna Evropa daje tisto, kar on hoče, ne kar bi ona hotela. Takih primerov bi lahko našli še več, vsi pa silijo k sklepu, da v sistemu zaprtega gospodarstva, kakršnega hoče skovati Reich Srednji in Vzhodni Evropi, več ne veljajo stara pravila. Razvoj blagovnega prometa gre v korist tiste države, ki je industrijsko krepkejša. Prodaja agrarnih proizvodov ne obogateva pridelovalca, ker mu do naša le ono, kar je po volji močnejšemu odjemalcu. Industrijski dobavitelj hoče biti gospodar.

Naročajte »Trgovski list«!

Zunanja trgovina

Italijanski nakup lesa

Rimski poročevalec »Jug. Kurirja«¹ sporoča zanesljive podatke, da namerava Italija že v tem ali sledečem mesecu sklicati stalni jugoslovansko-italijanski gospodarski odbor, da bi povečala ves svoj uvoz iz Jugoslavije, uvoz lesa pa celo za 100% sedanjega kontingenta.

Letošnji izvoz našega lesa v Italijo se ceni v prvem polletju na 60 milijonov lir in bi se torej moral povečati v drugi polovici na 120 milijonov. Italiji je ta les potreben predvsem zaradi živahne stavbne sezone, ki je že požrla vse stare zaloge lesa. Naš konkurent je Rusija, ki bi dala les v zameno, vendar je glavni razlog v naš prid čas, ker se to vprašanje mora naglo rešiti.

Cena pšenice na Ogrskem

V razpravah glede ureditve vnovčevanje pšenice smatrajo na Ogrskem, da je dosednji način dober, da pa bo treba izvesti vsaj nekaj sprememb. V preteklem letu je bila za ves čas določena enotna cena pšenice, ki jo mora pridelovalec dobiti. Posledica je bila, da so kmetje takoj po žetvi pritisnili z ogromnimi količinami na trg. Tak pritisk se hoče za bodoče odkloniti in namesto za celo leto uvesti za celo kampanjo cene, ki se bodo od meseca do meseca stopnjevale kolikor je primerno z ozirom na stroške shranjevanja, prirodnega usuška, manipulacije in izgube na obrestih. Taka ureditev je pametna in gospodarska.

O uvedbi 3% nih izvoznih posojil se poroča, da se bodo dajala na jamstvo izvoznih dokazil. Namen teh posojil je, da se olajša pot naših izvoznih predmetov na prosta devina tržišča, ker bo omogočeno znižanje cen do konkurenčne meje. Narodna banka je že pričela dati te kredite, dopolnilne ukrepe pa bo izdal devizni odbor.

Za izvoz jaje, perutnine, sadja, sočivja in konserv, vina in prekajenega mesa v neklirinske države bo dovoljena uporaba internih dinarjev do 33% računskega zneska. S tem dobi ti izvozniki pravico, da razpolagajo razen s 25% oddajnih deviz (Narodni banki) vsega z 42% na borzi, za 33% pa lahko nakupujejo tujih dinarskih terjatev. Donos izvoza se jim tako zboljša za približno 17%, kar bo lahko zelo povečalo izvoz teh predmetov.

Tržaška tvrdka Aquila se je zavezala kartelu Shella in Jugosl. Vacuum Oil, da ne bo uvažala v Jugoslavijo nafte in derivatov. Kartel velja do l. 1941.

Francija bo izvozila v Belgijo 30.000 ton lesa za 4500 ton premoga za dobo do aprila 1940.

V Jelenči v pocrskem srezu je Privredna banka iz Šabca ustanovila novo tovarno za lan in konopljo z glavnico poldruga milijona dinarjev.

Angleški trgovci so naročili na jugu večje množine fesov in se tudi splošno zanimajo za naše narodne izdelke.

Nakup in prodaja živine »na počez«¹ sta sedaj prepovedana tudi v bivši Avstriji. Dovoljeno je samo trgovanje po teži. Prestopke oblasti kaznujejo že same po sebi in izvajajo posledice tudi zaradi prestopkov določil o cenah.

Mednarodni agrarno-industrijski kongres bo zboroval od 10. julija dalje v Budapešti. Med kongresnim časom bosta zborovale tudi internacionalna mlinarska ter internacionalna vinarska zveza. V zvezi s tem je tudi vinski propagandni dan, ki ga priredi kmetijsko ministrstvo ter razstava kmetijskih industrij vključno z industrijo živil.

Za koncentracijo izvoza zdravih rastlin v Madžarski se bo v Budapešti ustanovila izvozna družba z monopolnim značajem, ki bo vodila ves izvoz zdravih rastlin. V družbo bodo vključeni tudi vsi dosedanjí zasebni izvozniki.

Povečanje pridobivanja lanu na Češkem in Moravskem. Medtem, ko se je dosedaj za pridelovanje lanu uporabljalo približno po 3500 hektarov, je sklenila glavna zveza pridelovalcev lanu, da se ta površina letos poveča na okroglo 6000 hektarov. V koliko se je tolikšna površina dejansko zasejala, trenutno še ne vemo.

Dobave - licitacije

Štab za utrjevanje v Ljubljani sprejema do 6. julija ponudbe za dobavo katrana, karbolineja, krovne lepence; do 7. julija za dobavo jute; do 14. julija za dobavo lopat in krampov.

Štab mornarice v Zemunu sprejema do 10. julija ponudbe za dobavo lanenega platna; do 14. julija za dobavo mizarskega orodja; do 24. julija za dobavo jeklenih in medenih žebeljev, cinka, svinca, kositra, bele kovine in fosfor-kositra; do 5. avgusta za dobavo brodskega Diesel-motorja.

Uprava Vojno-tehničnega zavoda v Kragujevcu sprejema do 11. julija za dobavo stružilk, strugarskih nožev; do 13. julija za dobavo dinamov-žice; do 19. julija za dobavo naprave za preskušanje električne instalacije avtomobilov; do 1. avgusta za dobavo repličnega olja; do 3. avgusta za dobavo kalijevega klorata in kazeina; do 4. avgusta za dobavo glav za vpenjanje; do 8. avgusta pa za dobavo raznih kemikalij.

Direkcija drž. rudnika Vrtnik sprejema do 13. julija ponudbe za dobavo elektrotehničnega materiala (sklopki itd.), manesmanovih cevi, stropnih in zidnih svetilk, izolirnih cevi itd.

Direkcija drž. rudnika v Kaknju sprejema do 12. julija ponudbe za dobavo pisarniškega materiala, žice za malter, jelovega jamskega lesa, ladijskega poda; do 19. julija za dobavo električnega orodja, bombaža in solne kisline, merilnih instrumentov, vodomeroev, jelovih desk, armatur za signalne lampe; do 26. julija za dobavo transformatorskega olja, avtomatskih regulatorjev, laboratorijskih potrebščin, svinčene kabla in rešet iz jekla.

Komanda pomorskega arzenala v Tivtu sprejema do 13. julija ponudbe za dobavo strojne bronce v blokih, cevi in vijakov ter sukanca.

Komanda podvodnega orožja v Kumboru sprejema do 27. julija ponudbe za dobavo bencinskih lamp, rezervnih sesalov za plinsko olje itd.; do 28. julija za dobavo žarnic, Bosch-svečic itd.

2. hidroplanska komanda Divulje sprejema do 15. julija ponudbe za dobavo jelovih in bukovih desk in grede.

Mornarska komanda v Šibeniku sprejema do 15. julija ponudbe za dobavo drv.

LICITACIJE

Pri Zavodu »Obilicevo«, Kruševac-Obilicevo, se vrše naslednje licitacije: 8. julija za dobavo areometrov, ampul, aparatov za merjenje vlage pri olju, sinklorida; 10. julija za dobavo železne rebraste pločevine, instalacije za prečiščevanje natrija, sulfida, holerderjev, cevi železnih in jeklenih; 11. julija za dobavo ventilov za paro, kompenzatorjev, cevi za plin in vodo, železnih sodov; 13. julija za dobavo aparata za destilacijo vode, granulirkega stroja, mlina za transmitsijski pogon, pirometrov, vakumetrov, manumetrov; 14. julija za dobavo kompletne instalacije za koncentracijo žveplene kisline, vodov, mavca, žarnic, kablovskih spojk itd.

Pri Štabu dravske divizije oblasti v Ljubljani bo 7. julija licitacija za oddajo popravil vojaške kopalnice.

Pri upravi Vojno-tehničnega zavoda v Kragujevcu bodo ofertne licitacije: 11. julija za dobavo mineralnega olja in elektrotehničnega materiala; 15. julija za dobavo stružilk in stružilnikov.

PRODAJE

Gozdno ravnateljstvo v Zagrebu odda z licitacijo dne 17. julija les (drva itd.).

Dravski žandarmerijski polk v Ljubljani razpisuje za dan 18. julija licitacijo za prodajo raznih starih krp in iznošenih vojaških čevljev.

Prometno-komercialni oddelček Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 8. julija ponudbe za oddajo kožuhov v popravilo.

Predmetni oglasi so interesentom v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani na vpogled.

Že v 24 urah

barva, plesira in kemično snati obleke, klobuke itd. Skrobi in svetlolila srajce, ovrtnike in manšete. Pere, suši, monga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH

Poljanski nasip 4-6. Selenburgova ul. 3
Telefon št. 22-72.

Lepi dohodki iz tujskega prometa

Območje Tujskoprometne zveze v Mariboru — Nezadostne podpore

Poročali smo že, da je po uradnih podatkih obiskalo lani razne tujskoprometne kraje v Jugoslaviji vsega skupaj 1.007.000 turistov, ki so vsega skupaj prenočevali 5 in pol milijon-krat. Od tega števila je odpadlo na Slovenijo 197.793 turistov z 1.067.162 nočinami. Vsi ti tujci so spravili v promet v preteklem letu nekaj nad eno milijardo dinarjev. Od celotnega tujskega prometa odpade na Slovenijo približno ena petina. Zato tudi lahko domnevamo, da so imeli naši kraji od turistov lani najmanj 200 milijonov dinarjev dohodkov. Od tega zneska odpade približno pet osmin ali 125 milijonov dinarjev na domače turiste, tri osmine ali okrog 75 milijonov dinarjev pa na inozemce. Te številke jasno pričajo o veliki važnosti tujskega prometa za gospodarstvo Slovenije. Pripominjamo, da so ti zneski sestavljeni le na podlagi podatkov za uradno proglašene turistične kraje. Živahen je tujski promet tudi v drugih krajih Slovenije in lahko računamo, da so v teh krajih pustili tujci, domači in inozemski, najmanj 25 milijonov dinarjev.

Na prvem mestu stoji v Sloveniji v tujskem prometu vsekakor zdravilišče Rogaška Slatina, ki je beležilo lani 8101 gosta s skupaj 105.242 nočinami. Število gostov se je v preteklem letu povečalo za 5 %. Število nočin je nekoliko nazadovalo, kar je predvsem pripisati izostanku avstrijskih gostov v predsezoni in deloma tudi slabemu vremenu v glavni sezoni, zaradi česar je mnogo gostov skrajšalo svoje bivanje. Na enega gosta je lani odpadlo povprečno 13 nočin.

Lep in stalen napredek kaže zdravilišče Dobrna pri Celju. Lani je število inozemcev sicer nekoliko nazadovalo, kar je skoraj izključno posledica izpada avstrijskih gostov, pač pa je tembolj naraslo število domačinov. V tem kopališču je v preteklem letu odpadlo na enega gosta povprečno 15,7 nočin, kar je izredno ugodno razmerje in za naša zdravilišča najvišji koeficient.

V zdravilišču Slatina-Radenci, ki je bilo zaradi svojega eksponiranega obmejnega položaja najbolj prizadeto od priključka Avstrije k Nemčiji, je število gostov in nočin nekoliko padlo. Avstrijec ni bilo lani niti polovico onega števila kot prejšnja leta. Precej pa je naraslo število gostov iz Nemčije, Madžarske in Italije. Glavno sezono je precej kvarilo deloma neugodno vreme.

Zdravilišče Laško beleži v preteklem letu zopet lep napredek. Izredno razveseljiv je napredek Rimskih Toplic, kjer se je lani število gostov najmanj podvojilo, nočin pa še več. Končno bodi omenjeno, da se tudi zdravilišče in letovišče Rimski Vrelec prav lepo razvija.

Ostali turistični kraji v severni Sloveniji so bili lani več ali manj takisto izpostavljeni neugodnim posledicam mednarodnega položaja. Tujski promet je v Mariboru, Celju in Ptuj precej nazadovao, kar je zopet posledica usodne okolnosti, da je turizem iz bivše Avstrije ob priključitvi k Nemčiji za nekaj mesecev takorekoč sploh izostal.

Pritok tujcev narašča — in zato tudi delo

Naša javnost zna vse premalo ceniti važnost in delovanje Tujskoprometne zveze v Mariboru, ki fungira obenem kot poslovalnica potovalnega urada »Putnika«. Zve-

zina centralna poslovalnica v Mariboru je, kar lahko mirno trdimo, danes najlepše urejena v državi. Ta sloves je velikega prestižnega in propagandnega pomena za obmejni Maribor in ves jugoslovanski turizem. Sodobna ureditev poslovalnice omogoča poslovanje Zvezi na način in v obsegu, ki odgovarja vedno večjim potrebam naše tujskoprometne službe. Tujskoprometna zveza ima na ozemlju bivše mariborske oblasti sedaj že 8 vzorno urejenih poslovalnic. Videti je tudi, da bo število tujcev od leta do leta večje.

Zveza se je morala v preteklem letu boriti z velikimi težavami, da je mogla izpolniti naloge, ki jih ji stavlja njena pravila, in da je izvedla delovni program, ki so ga narekovala aktualne potrebe našega tujskega prometa. Izdatki za tujsko-prometno službo in za turistično propagando (nad 330 tisoč din), za vzdrževanje 8 poslovalnic in za vzdrževanje uradništva, ki še daleč ne dosega potrebnega števila, so znašali lani že skoraj 1.200.000 dinarjev. Da je zveza to ogromno breme vendarle zmogla, so bile potrebne velike žrtve in mnogo požrtvovalnosti. Banska uprava in centrala »Putnika« v Beogradu sta izdatno prispevali k izdatkom propagandnega delovanja Tujskoprometne zveze v Mariboru, zlasti za izdajanje raznih vodičev, prospektov, propagandnih lepakov v raznih jezi-

kih itd. Od gospodarskih krogov in ustanov pa Zveza lani žal ni bila deležna nikakih podpor za svoje turistično-propagandno delovanje, ki gre vendar v korist vsem gospodarskim krogom, medtem ko v drugih državah ravno gospodarski krogi največ prispevajo k vzdrževanju tujskoprometnih organizacij.

Bodi pri tem omenjeno, da je Tujsko-prometna zveza v Mariboru tembolj navezana na razne podpore s centralnih mest, ker posluje na vratih Balkana. Z vseh strani Evrope se tujci navadno obračajo na mariborsko Zvezo s prošnjami za informacije glede letovanja ob Jadranu in v drugih pokrajinah države, dasi so tudi tam tujskoprometne organizacije. Mariborska Zveza vrši torej informacijsko in propagandno službo za velik del ostale Jugoslavije, ne da bi zato prejela kaj več podpore. Ravno ta informacijska služba v korist ostalih pokrajin države nalaga mariborski Zvezi dolžnost, da poveča število svojega uradništva, nima pa zanje potrebne kritje. To kritje se mora najti, ako naj ostane Tujskoprometna zveza v Mariboru še nadalje na dosedanjem višku in vrši svojo nalogo v interesu tujskega prometa vse države, ki je, kakor smo že prej omenili, pri dohodkih lani prvokrat prekoračil milijardni znesek.

Doma in po svetu

Kresovanje na predvečer Cirila in Metoda se je vršilo po vsej Sloveniji v znaku skupne narodno-obrambne akcije, za kar gre hvala mladini in vodstvom obrambnih društev.

Koncert ženskega akademskega pevskega zbora v Filharmonični dvorani bo v petek dne 7. julija o polni devetih zvečer v prid slušateljcem ljubljanske univerze.

Ljutomer je v soboto in nedeljo praznoval 50letnico Cirilmetodove družbe, katere narodno delovanje ima v teh časih izreden pomen. Občnega zbora se je udeležilo nad 100 delegatov in mnogo zastopnikov raznih prosvetnih in narodno-obrambnih društev. Poročilo predsednika inž. Mačkoviča je bilo predvsem posvečeno sistematičnemu delu in položaju manjšin, tajnik Gruden pa je še podčrtal potrebo večje skrbi za izseljence, zlasti za odtok iz Prekmurja. Družba je tudi lani opravila znatno delo in spet se je tudi število njenega članstva dvignilo na 10 tisoč, kar bi bilo tem pomembnejše, če bi naše narodnoobrambno delo doživelo več skupnosti v slovenskih življenjskih vprašanjih.

Kočeviskim rudarjem grozi velika redukcija zaradi skrčenja obrata, kar povzroča že nervoznost delavstva. Zaupniki so uverjeni, da bi se dala najti pomoč. Ker so ljudje zelo zadovoljni, je že nastala huda beda. Delavska zbornica je poslala samo 2000 din.

Bolgari so pokazali veliko zanimanje za razstavo slovenskih knjig v Sofiji, ki jo je organiziral znani novinar V. Bučar s sodelovanjem vseh založb in Primorcev. Važno so bile tudi razne gledališke prireditve ob priliki jugoslovanske knjižne razstave. Razstava pojde še v Plovdiv in Varno, istočasno pa bo v Ljubljani razstava bolgarske knjige.

V Sofijo potuje nad 7 tisoč naših Sokolov z desetimi posebnimi vlaki. Ljubljanski vlak odide 6. julija popoldne ob pol petih.

Koroški borec čevljar Ivan Brinskele iz Ljubljane je prejel odlikovanje Karadjordjeve zvezde z meči.

Proslava 20letnice koroških bojev bo 30. julija v Ljubnem pri Gornjem gradu.

Planinci so vzdali spominsko ploščo Alojziju Knafelcu iz Beljaka, ki je že pred 50 leti ustanovil »Beljaško slovensko omizje« in pozneje mnoge podružnice SPD.

Kongres gledaliških igralcev se je pričel včeraj v Nišu. Udeležuje se ga 200 delegatov, za predsednika pa je bil izbran Dobrica Miljutinović.

Jajništvo JRZ v dravski banovini je namesto pokojnega duhovnika Tomazina prevzel poslanec Rudolf Smersur.

Beograd je obiskala večja skupina ameriških, francoskih in angleških študentov, da manifestirajo za sporazum in sodelovanje.

Zagreb dobi končno res moderno otroško igrišče na Trešnjevki, kar je Ljubljani menda nemogoče doseči.

Pomoč poplavljenim in pasivnim krajem naj bi se letos še v večji meri ko doslej dajala neposredno v blagu in sicer predlaga Udruženje mlinske industrije v Beogradu, naj država v ta namen odkupi njihove stare zaloge moke, ki so se nakopičile v količinah, kakršnih ne pomnijo že 20 let. Bati se je treba torej, da bo spet prihajala pomoč, ki jo bo naša banovina precej drago plačala, ne da bi jo mogla kontrolirati. Nikakor pa se ne smejo slabše posledice žitnega režima reševati na račun poplavljenec s kakimi novimi uputnicami.

Nobelovo mirovno nagrado naj dobi Roosevelt, ta predlog so poslala društva poljskih izseljencev v USA odboru za razdelitev Nobelovih nagrad.

V Postojni je maševal madžarski primas Szerezy preteklo nedeljo svečano službo za romarje na povratku iz Rima.

Južnotirolske Nemce bodo presečili iz Italije v Nemčijo. Kakor poroča N. Zürcher Zeitung sta Rim in Berlin sklenila o tem posebno pogodbo, ki jo bodo objavili. Po zadnjem štetju iz l. 1932. je teh Nemcev 195 tisoč z nemškimi in 160 tisoč z italijanskimi državljanstvom. Prvi bodo morali zapustiti domovino tisti, ki so brez posestva, kdor se pa ne želi izseliti, bo moral v notranjost Italije. Ko je mlinski nemški konzul sporočil to novico Nemcem, je nastalo med njimi veliko nezadovoljstvo. Mnogi so bili konfirirani na otoke. Iz Rima pa te novice demantirajo.

Nemški minister Funk je odpotoval, tik pred odhodom na sejo baselske Banke za mednarodna plačila, nenadoma na Nizozemsko, kjer bo pripravil vse potrebno za tesnejši gospodarski sporazum med obema državama.

Berlinski angleški poslanec Henderson je resno obolel in ostane nekaj dni v Londonu zaradi zdravljenja.

Veliki manevri zveznih čet so se pričeli v bližini Berlina, hkrati pa

se je pričelo tudi zbiranje vojaštva na vzhodni in tudi že na francoski meji.

Protektor Neurath je pričel vse mestne občinske odbore zamenjati z nemškimi komisariji.

Zračni brodovji Velike Britanije in USA sta pričeli velike vežbe na izredne razdalje in za prenos vojaštva z letali.

V Indokini je uvedla Francija poseben davek za oborožitev domačinske vojske, za gradnjo utrd in tovarnih orožja.

Crnec John Louis je premagal slavnega boksarskega prvaka Italijana Gallento, za katerega se je vedla mogočna propaganda.

Čilska nemška agencija javlja, da je bila odkrita socialistična zarota, ki je pripravljala enak upor v Chilu kakor l. 1936. v Španiji.

Albertov novi prekop med Liegem (Lüttichom) in Anversom se je predel na širini dveh kilometrov in je voda zalila mnoge naprave in hiše. Škoda cenijo na več ko 10 milijonov frankov, tisk pa obžaluje, da so bili pri gradnji prekopa zaposleni tudi Nemci. Posebno se razburjajo zato, ker je bila ta tedaj odkrita tudi večja vojniška družba pod vodstvom poročnika Tombreze.

Na francoski proslavi ameriškega neznanega junaka sta govorila poslanik Bullitt in minister Marchandau, ki sta opozarjala na ideale bivših bojevnikov.

Zahodno od Jeruzalema je bila vržena bomba na neki arabski avtomobil. Za kazen so zaprte vse judovske kavarnе in zabavišča.

V Italiji so znova nabiti pozivi ljudstvu, da si nabavi čimprej plinske maske, ki so se precej podražile.

Vazalna kitajska vlada v Pejpingu je pričela sodelovati tudi v zunanji politiki z Japonci in je objavila enako poročilo skoraj istočasno ko poveljstvo Tienčina, kar dokazuje veliki pomen sedanje blokade angleške koncesije.

Nazadovanje živinoreje na češko-Moravskem

Ravnokar zaključeno štetje živine v protektoratu izkazuje napram lanskemu letu močno nazadovanje številčnega stanja prašičev in deloma tudi goved. Bilo je (v milijonih komadov, prva številka pomeni letošnje stanje, druga nazadovanje):

prašičev na Češkem 1,25 — 17,5%
„ na Moravskem 0,58 — 19,6%
goved na Češkem 1,63 — 2,0%
„ na Moravskem 0,62 — 3,7%.

»Službeni list«

dravske banovine z dne 5. julija objavlja: Dopolnilni zapisnik s Svico o blagovnem prometu in ureditvi plačevanja — Uredbo o potrebi dovolitve za mlekarke obrte — Uredbo o spremembi uredbe o davku na poslovni promet — Pravilnik za pooblaščen inženirje-geodete — Postopek za avtorsko-pravno posredništvo — Odločbo o svobodnih-internih dinarjih — Razne objave in oglase.

Radio Ljubljana

Četrtek 6. julija: 12.00: Ruski napevi (plošče) — 12.45: Poročila — 13.00: Napovedi — 13.20: Koncert radijskega orkestra — 14.00: Napovedi — 19.00: Napovedi, poročila — 19.30: Deset minut zabave — 19.40: Nac. ura — 20.00: Plošče — 20.10: Slovensčina za Slovence (dr. Kolarič) — 20.30: Reprodukcijski sinfonični koncert — 21.15: Romunske, španske, srbo-hrvaške, bolgarske, turške in angleške plese poje in spremlja s kitaro g. Costelo Cristianovici iz Bukarešte — 22.00: Napovedi, poročila — 22.15: Radijski orkester.

Petek 7. julija: 12.00: Plošče — 12.45: Poročila — 13.00: Napovedi — 13.20: Koncert radijskega orkestra — 14.00: Napovedi — 19.00: Napovedi, poročila — 19.30: O vzgoji plezalnega narašča — 19.40: Nac. ura — 20.00: Čajkovski: Uvertira 1812 — 20.10: Žena v službi državne obrambe (ga. Pavla Hočevar) — 20.30: Koncert opernih arij. Sodeluje gđc. Ada Aueršperg in radijski orkester — 22.00: Napovedi, poročila — 22.30: Angleške plošče.

Kmetiska posojilnica ljubljanske okolice v Ljubljani odvarja trgovcem, gostilničarjem in obrtnikom tekoče račune in daje kredite pod ugodnimi pogoji.